

UDK 081

ISSN (print) 1857-9299
ISSN (online) 1857-9302

Vol.2
6/2015

МЕЃУНАРОДЕН ДИЈАЛОГ:
ИСТОК – ЗАПАД
(ПРАВО И ПОЛИТИКОЛОГИЈА)

Свети Николе

- 2015 -

МЕЃУНАРОДЕН ЦЕНТАР ЗА СЛАВЈАНСКА ПРОСВЕТА ДООЕЛ СВЕТИ НИКОЛЕ

«МЕЃУНАРОДЕН ДИЈАЛОГ: ИСТОК - ЗАПАД»
(ПРАВО И ПОЛИТИКОЛОГИЈА)

СПИСАНИЕ
на научни трудови

**ШЕСТА МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА
МЕЃУНАРОДЕН СЛАВЈАНСКИ УНИВЕРЗИТЕТ
„ГАВРИЛО РОМАНОВИЧ ДЕРЖАВИН“**

Година II

Број 2

Јуни 2015

- СВЕТИ НИКОЛЕ, Р. МАКЕДОНИЈА -
- 2015 -

Издавач: Меѓународен Центар за Славјанска Просвета - Свети Николе

За издавачот: Михаела Ѓорчева, директор

Наслов: «МЕЃУНАРОДЕН ДИЈАЛОГ: ИСТОК - ЗАПАД» (ПРАВО И ПОЛИТИКОЛОГИЈА)

Организационен одбор:

Претседател: Јордан Ѓорчев

Заменик претседател: Владислав М. Јурјев

Член: Борче Серафимовски

Уредувачки одбор:

Проф. д-р Душан Николовски – Р. Македонија

Доц. д-р Александар Илиевски – Р. Македонија

Проф. д-р Мирослав Крстиќ – Р. Србија

Проф. д-р Здравко Гаргаров – Р. Бугарија

Доц. д-р Хаџиб Салкич – Р. Босна и Херцеговина

Д-р Татјана Осадчаја – Русија

Технички раководител: Михаела Ѓорчева

Технички секретар на конференцијата: Милена Спасовска

Уредник: м-р Бранкица Спасева

Компјутерска обработка и дизајн: Благој Митев

ISSN (принт) 1857-9299

ISSN (онлајн) 1857-9302

Адреса на комисијата: ул. Маршал Тито 77, Свети Николе, Р. Македонија

Контакт телефон: +389 (0)32 440 330

Организациониот одбор им се заблагодарува на сите учесници за соработката!

Напомена:

Организациониот одбор на Шестата меѓународна научна конференција «МЕЃУНАРОДЕН ДИЈАЛОГ: ИСТОК-ЗАПАД» не одговара за можните повреди на авторските права на научните трудови објавени во списанието. Целосната одговорност за оригиналноста, автентичноста и лекторирањето на научните трудови објавени во списанието е на самите автори на трудовите.

Печати: Печатница БУБАМАРА-ХИТ, Свети Николе

Тираж: 100

МЕЃУНАРОДЕН ДИЈАЛОГ
ИСТОК - ЗАПАД
(ПРАВО И ПОЛИТИКОЛОГИЈА)

СОДРЖИНА

<i>Д-р Тони Ѓорѓиев, м-р Гоце Стоиловски</i>	
ПРАВНИ ПОСЛЕДИЦИ ОД НЕЗАКОНСКИ ПРЕТРЕС	8
<i>Слаѓана Митева</i>	
НАДЛЕЖНОСТА НА МЕЃУНАРОДНИОТ КРИВИЧЕН СУД	11
<i>Мартин Савевски¹, Марина Капка Савевска²</i>	
УНАПРЕДУВАЊЕ НА СИСТЕМОТ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА ОД АСПЕКТ НА РАБОТОДАВЕЦОТ И ВРАБОТЕНИТЕ	14
<i>М-р Сашко Милев¹, Д-р. Анета Станчевска²</i>	
РЕФОРМИТЕ НА ПРЕКРШОЧНОТО ПРАВО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ОД 2006 ГОДИНА ОД АСПЕКТ НА ЕФИКАСНОСТА НА КОМИСИИТЕ ЗА ОДЛУЧУВАЊЕ ПО ПРЕКРШОЦИ ВО МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ	18
<i>Доц. Д-р Дејан Витански,</i>	
БИРОКРАТИЈАТА НИЗ ГРОТЕСКНА ПРИЗМА	21
<i>Јосиф Талевски¹ Катерина Василевска²</i>	
ЗАПИШУВАЊЕ НА ДЕНАЦИОНАЛИЗИРАНА НЕДВИЖНОСТ ВО КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ	24
<i>М-р Елена Златева- асистент на правни студии</i>	
ПРАВНА ПРИРОДА НА ДОГОВОРОТ НА ЗАЕМ И НА ДОГОВОРОТ НА КРЕДИТ И СЛИЧНОСТИ И РАЗЛИКИ ПОМЕЃУ НИВ	27
<i>М-р Сандра Хаџи-Еленова</i>	
ДОГОВОР ЗА КРЕДИТ	30
<i>Катерина Данилова</i>	
УЛОГАТА НА ОФШОР ФИНАНСИСКИТЕ ЦЕНТРИ ВО ФЕНОМЕНОТ НА ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИСТИЧКИ АКТИВНОСТИ	33
<i>Доц. д-р Андон Мајхошев¹, Стојанов Иван²</i>	
КОМУНИКАЦИЈАТА КАКО УСЛОВ ЗА УСПЕШНА РЕФОРМА ВО СУДСТВОТО	36
<i>Доц. д-р Биљана Петревска,</i>	
ПОТРЕБНИ ИЗМЕНИ ВО ЗАКОНОТ ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕТО НА МАКЕДОНИЈА НА ПАТОТ КОН ЕУ	39
<i>Доц. д-р Елизабета Стамевска¹, Доц. д-р Васко Стамевски²</i>	
НАДЛЕЖНОСТИ, ОВЛАСТУВАЊА И ОДГОВОРНОСТ НА ОРГАНИТЕ НА КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ	43
<i>Доц. д-р Васко Стамевски</i>	
СУДСКА ЗАШТИТА НА СЛОБОДИТЕ И ПРАВАТА НА ЧОВЕКОТ ОД ЗЛОУПОТРЕБИТЕ НА ИЗВРШНАТА ВЛАСТ	46
<i>м-р Харис Муминовик</i>	
УПРАВУВАЊЕ СО ЈАВЕН ДОЛГ	50
<i>М-р Димитар Петрески</i>	
предностите од прибирање на финансиски средства на пазарот на капитал	53

<i>м-р Елена Максимова</i>	
ВИДОВИ И НАЧИНИ НА ВРШЕЊЕ НА ТРГОВИЈА СО МАЛОЛЕТНИ ЛИЦА	56
<i>Александра Ангеловска</i>	
ПРОЦЕСНА ЗАШТИТА НА ДЕЦА – ЖРТВИ И СВЕДОЦИ НА КРИВИЧНИ ДЕЛА ВО МАКЕДОНСКОТО ЗАКОНОДАВСТВО	60
<i>Горан Ѓоревски</i>	
КРИМИНАЛИСТИЧКО ЗНАЧЕЊЕ НА БАЛИСТИЧКИТЕ ЕКСПЕРТИЗИ И ДНК-АНАЛИЗИ ВО РАСВЕТЛУВАЊЕ НА УБИСТВА ИЗВРШЕНИ СО ОГНЕНО ОРУЖЈЕ	64
<i>Д-р Душица Неделкоска,¹ М-р Орде Ѓорѓиоски²</i>	
ЕТИЧКА И ПРАВНА ДИМЕНЗИЈА НА СПОНЗОРСТВАТА И ДОНАЦИИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	68
<i>м-р Марија Гроздановска, докторант на казнено право</i>	
ШТО ДОБИВА И ШТО ГУБИ ОБВИНЕТИОТ ВО ПОСТАПКАТА ЗА СПОГОДУВАЊЕ ЗА ВИНА	72
<i>Баранова Т.Р.</i>	
ИНСТИТУТ ПРЕДСТАВИТЕЛСТВА В ГРАЖДАНСКОМ ПРАВЕ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ	76
<i>Маркосян Армине Араиковна</i>	
ДОГОВОР ДАРЕНИЯ: ИСТОРИЈА ВОЗНИКНОВЕНИЯ И СОВРЕМЕННЫЕ РЕАЛИИ	79
<i>Тоше Панов</i>	
ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ КАКО СВЕТСКИ ГЛОБАЛЕН ПРОБЛЕМ	82
<i>Надица Стојанова</i>	
ПРИМЕНА НА КРИМИТЕХНИКАТА ПРИ РАСВЕТЛУВАЊЕ НА УБИСТВОТО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	86
<i>Проф.д-р Трајко Витанов</i>	
Заштита на сведоците во меѓународното казнено процесно право	90
<i>Doc. dr Boris Vukićević, Marko Savić</i>	
Balkans in the Geopolitical Strategies of Great Powers: the Case of Post-independence Montenegro	97
<i>Д-р Тони Ѓорѓиев, м-р Гоце Стоиловски</i>	
ПРЕКУ СЕНКАТА НА НОВА СТУДЕНА ВОЈНА КОН НОВ ПОСЛОЖЕН СВЕТСКИ ПОРЕДОК	101
<i>м-р Златко Кузманов</i>	
НОВИ ГЛОБАЛНИ ПРЕГРУПИРАЊА – ОД БИПОЛАРЕН КОН МУЛТИПОЛАРЕН СВЕТ	105
<i>Доц. д-р Тони Петрески¹, Доц.д-р Игор Ѓорески²</i>	
СИТУАЦИЈАТА ВО ЕГИПЕТ ПОСЛЕ СИМНУВАЊЕТО ОД ВЛАСТ НА МУБАРАК И НА МОРСИ	108
<i>Доц. д-р Тони Петрески¹, Доц.д-р Игор Ѓорески², м-р Билјана Аврамоска – Ѓореска³</i>	
ПОЗИЦИИТЕ И УЛОГАТА НА ЗАПАД ВО НАСТАНИТЕ ВО ЕГИПЕТ 2011-2015	112

М-р Никола Амбарков

**ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ПОЛИТИЧКИ ИНЖЕНЕРИНГ ВО ПАРТИСКИТЕ
СИСТЕМ НА ПОСТДЕЈТОНСКА БОСНА И ПОСТРАМКОВНА
МАКЕДОНИЈА (СПОРЕДБЕНА АНАЛИЗА)**

115

Јорданка Галева

**ГЕОПОЛИТИЧКОТО ЗНАЧЕЊЕ НА ЕВРОАЗИЈА И НОВИТЕ
РЕГИОНАЛНИ ГРУПИРАЊА**

119

Проф. д-р Димитар Гелев

**ПРОБЛЕМИТЕ ПОВРЗАНИ СО СОЗДАВАЊЕТО НА “ЗАЕДНИЧКИТЕ
ОСНОВИ НА ЕВРОПСКОТО ПРИВАТНО ПРАВО” НЕСООДВЕТНОСТА НА
ПРИСТАПОТ ИСТОК-ЗАПАД**

122

д-р Силвия Тодорова

**ИНТЕГРАЦИЈА НА БЪЛГАРИЈА В ШЕНГЕНСКОТО ПРОСТРАНСТВО -
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ПЕРСПЕКТИВИ**

126

доц. д-р Јанко Бачев

**УНИПОЛАРНИОТ И БИПОЛАРНИОТ МОДЕЛ НА МОЌ ВО
МЕЃУНАРОДНИТЕ ОДНОСИ И СВЕТСКИОТ МИР**

130

Д-р Митревска Н. Јагода

**ТРАНСФОРМАЦИЈА НА ПОЛИТИЧКИТЕ ЕЛИТИ ОД ЕКС-
ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ РЕПУБЛИКИ И ПРЕДИЗВИЦИТЕ КОН ПАТОТ ВО
ЕВРОПСКАТА УНИЈА (АНАЛИТИЧКО-КОМПАРАТИВЕН ОСВРТ)**

133

Доц. д-р Татјана Гергинова

ЕВРОПСКА БЕЗБЕДНОСТ – ВО ЕРАТА НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА

137

Коптелова А.С.

**РЕСТАВРАЦИЈА АВТОРИТАРИЗМА В РОССИИ: ГЕНЕЗИС
ОБЩЕСТВЕННОГО ВЫБОРА**

141

м-р Борче Серафимовски

ПРИНЦИПИТЕ НА ЗАПАДНОЕВРОПСКАТА ИНТЕГРАЦИЈА

145

ГЕОПОЛИТИЧКОТО ЗНАЧЕЊЕ НА ЕВРОАЗИЈА И НОВИТЕ РЕГИОНАЛНИ ГРУПИРАЊА

GEOPOLITICAL IMPORTANCE OF EURASIA AND NEW REGIONAL GROUPINGS

Резиме: Со падот на берлинскиот ѕид кој ги обедини двете Германи и со распаѓот на Советскиот сојуз заврши и студената војна со победа на американската либерална демократија. Она што предвидувааше Френсис Фукујама е дека ќе настапи *Крајот на историјата* со победа на универзализмот. Меѓутоа иако американско-советскиот биполаризам заврши со победа на атлантизмот, на површина се јавија нови моќни актери, како Кина и Индија кои претставуваат предизвик за создавања на нови регионални групирања и преместување на епицентарот на моќ од Атлантикот кон азискиот континент.

Клучни зборови: геополитика, моќ, Евроазија, Кина, Индија, Русија, САД

Abstract: With the fall of the Berlin wall, union of the two Germanys and the collapse of the Soviet Union, the Cold War ended with victory for American liberal democracy. Francis Fukuyama expected the end of history by winning of universalism. However although the US-Soviet bipolarism ended with victory for Atlanticism, there are new powerful actors in the area, such as China and India, which represent a challenge for creation of new regional groupings and relocation of the epicenter of power from the Atlantic to the Asian Continent.

Key words: geopolitics, power, Eurasia, China, India, Russia, USA

Со завршувањето на студената војна, се случија евидентни промени како на европскиот континент, така и во југозападниот дел на Азија, на територијата на поранешна СССР. Последната деценија од 21-иот век беше обележана од меѓуетнички конфликти, крвопролевање и конституирање на нови држави. Либералната демократија победи на овие простори и тоа ја измени целата концепција на биполарниот ривализам. Во Европа, со распаѓот на социјалистичките федерации настанаа нови држави, а некои од нив преминаа во Европската унија, заедно со независните балтичките земји и поранешните советски сателити. Во азискиот дел на СССР независност добија сите држави, дури и некои мали региони во какаскиот дел, кои не се признаени од меѓународната заедница. Од политичко-економска гледна точка проширената Европска Унија го збогати таканаречениот евро-американски политички и безбедносен Запад, земјаки го во предвид и фактот дека новите европски членки влегоа и во НАТО силите. Меѓутоа иако НАТО проширувањето го зацврсти и направи помоќно атлантското сојузништво, во внатрешноста на Европа се случија поделби и неформални сојузништва во однос на зацврстување на моќта и влијанието на светската сцена. Имено, според политичко стратешката поделба одредени европски држави се групираа во три групи¹. Првата група на држави (во која влегуваат Велика Британија, Франција, Холандија, Данска и Шпанија) се противници на германизацијата и се залагаат за глобален сојуз со САД и одржување на светскиот атлантско - централен поредок. Втората група на држави (во која припаѓаат Шведска, Полска и балтичките земји до Романија) немаат целосна верба во ЕУ, Русија ја перцепираат како закана за сопствената сигурност и се потпираат само на САД или во краен случај на самите себе, врзувајќисе меѓусебно во субрегионални групирања. Третата група на земји (во која влегуваат Германија, Италија и Турција), своите политики ги одржуваат во баланс помеѓу САД

¹ Победа на цивилизациите од Атлантикот- наречен од геостратегот Николас Спајкмен уште и Внатрешен океан на Западот или Геополитичко езеро чии брегови се населени од претставници на заеднички цивилизации.

од една страна, битни за сигурноста и внатрешната стабилност, и Русија од друга страна, од која зависат енергетски и со која се стремат да воспостават соработка со крајна цел создавање на кооперативна сигурност во Европа. Надоврзувајќи се на ваквата поделба, вниманието на САД не е толку насочено кон Русија, колку што е кон новите економски и безбедносни сили како Кина, Индија, Бразил, Турција, па дури и самата Германија. Имено, покрај Индија која ја има како сојузник, САД се стреми да најде нови сојузници во Пацификот и да ги зацврсти односите со Кина, со која има неформален договор за билатерална соработка во рамките на Г2. Русија од друга страна, не е толку заинтересирана за ЕУ како заедница, колку што е заинтересирана поединечно за воспоставување на односи со Германија и САД на западот и зацврстување на својата моќност преку остварување на евроазискиот проект, кој постепено го реализира преку формирање на сојузништва со поранешните СССР републики. Имено таа е иницијатор за основање на Државната унија со Белорусија и на Заедницата на независни држави во која, покрај Русија, се вклучени Белорусија, Молдавија, Азербејџан, Ерменија, Грузија, Казахстан, Туркменистан, Узбекистан, Таџикистан и Киргистан (Украина излезе во 2014 година). Покрај ова е иницијатор за основање на Евроазиската економска заедница со Белорусија, Казахстан, Киргистани и Таџикистан, (по европскиот модел), Царински сојуз со Белорусија и Казахстан; Договор за организација за колективна безбедност со Ерменија, Белорусија, Казахстан, Киргистан, Таџикистан (како пандан на НАТО) како и Шангајска организација за соработка во областа на безбедноста, економијата и културата заедно со Казахстан, Узбекистан, Таџикистан, Киргистан и Кина. Атрактивноста на Русија, покрај од географската положба и големиот број на население, потекнува и од нејзината воена сила (845.000 активни вооружени сили) и енергетска моќност (енергетски баланс на производство изнесува 1.315 Мтеп), односно нафтената и гасовна моќ, како и од мрежната инфраструктура на гасоводи и нафтоводи. Имено таа спаѓа во земјите кои се групираат во БРИК групата, заради одредени сличности во однос на економскиот раст, многубројната популација (Русија брои 143.533.000 жители, Бразил 198.656.019 жители, додека Кина и Индија бројат повеќе од милијарда жители секоја, односно 1.236.686.732 жители Индија и 1.350.695.000 жители Кина) големи сратешки територии, богати со природни ресурси, како и висок раст на БДП (апсолутен БДП на Индија изнесува 1.973 милијарди \$, на Кина 9.020 милијарди \$, на Русија 981 милијарди \$ константно од 2005 и на Бразил 2.456 милијарди \$). Заради овие карактеристики земјите од БРИК, заедно со Г8, ЕУ, Австралија, Саудиска Арабија, Аргентина, Северна Кореа, Индонезија, Мексико и Турција станаа дел од Групата 20 (Г20) на индустриските развиени земји, кои претставуваат регионална моќ и учествуваат со повеќе од 80% во светскиот БДП. Паралелно на оваа групација, Кина, Индија и Бразил заедно со Јужноафриканската република го формираат Г4 и се највлијателни во рамките на Г20 на земјите во развој.

Враќајќи се на азиските земји од БРИК и нивниот очигледен развој, Индија добива епитет на *империја на софтверот* или *канцеларија на светот* со технолошки иновации и специјализирана и спремна работна рака, додека Кина е позната како *светска фабрика* која извезува продукти со ниски трошоци и цени. Покрај овие економски предности кои ги нудат двете држави, нивната атрактивност произлегува и од местоположбата, и од воената спремност (активни вооружени сили 1.325.000 во Индија, наспроти 2.285.000 во Кина)². Од геополитичка гледна точка атрактивноста на Индија произлегува од нејзиниот излез на Индискиот океан, (кој белгискиот геополитичар Робер Стојкерс го нарекува *Среден Океан*, помеѓу Атлантскиот и Тихиот океан), односно од местоположбата која и овозможува контрола на целиот регион. Имено според Стојкерс, средишната позиција на Индискиот океан помеѓу источниот брег на Африка и тихоокеанската зона во која спаѓаат Нов Зеланд, Австралија, Нова Гвинеја, Малезија, Индонезија, Филипините и Индокина, претставува клучна позиција за геополитичкото влијание на трите најважни големи простори - афричкиот, јужноевроазискиот римланд и тихоокеанскиот регион, односно стратешко влијание на клучните зони во Евроазија и тоа Блискиот исток, Индија, Кина, Иран, Индокина, Далечниот Исток и тихоокеанскиот регион³.

2 Во ЕУ влегоа Чешка, Словачка, Полска, Романија, Унгарија, Бугарија, Словенија и Хрватска. Оние кои сеуште не се дел од Европската унија се останатите бивши југословенски држави (Босна и Херцеговина, Црна Гора, Србија, Македонија и Косово), потоа Албанија, Молдавија, Украина и Белорусија, како и Швајцарија и Норвешка.

3 Carlo Jean, *Geopolitica del mondo contemporaneo*, Editori Laterza, Roma-Bari, 2012, стр. 200

Од друга страна пак Кина, за разлика од Индија, е нарекувана *Средишна империја* која од едната страна и припаѓа на прибрежната зона - римландот на Тихиот океан, додека од другата страна е ориентирана на континенталните архетипови, заради која причина се карактеризира како континентална телуократска сила. Меѓутоа океанското и авио вооружување, како и распоредувањето на новите оружја и овозможија на Кина антагонистичка улога во Пацификот наспроти американската превласт⁴. Ваквата спремност на Кина, која од секогаш имала прибрежен и одбранбен карактер е исперцепирана како закана, не само за превластта на САД, туку и во однос на источноазиските приморски земји, кои како резултат на кинеското бродско вооружување воспоставија или ги зацврстија одбранбените односи со САД.

Земајќи ги во предвид настанатите промени на азискиот континент со појавата на двете суперсили во подем, настанаа промени и во приоритетите на американската и руската политичка агенда кои се насочија кон воспоставување на соработка и добри односи со двете азиски држави. Руската соработка со Кина, покрај Шангајската организација за соработка, се заносва и на договори за достава на гас, со која се обезбедува енергетска сигурност и претставува дополнителен чекор за рedefиниција на геополитичката сценографија во централно азискиот регион кој води кон зацврстување на регионалната сигурност и консолидација на привремена заедничка геополитичка оска. Американско-кинеските односи пак, се засноваат на програмирање на регуларни средби од дипломатски карактер помеѓу претставници на двете држави и посебни средби за разгледување на прашањата поврзани со меѓународната сигурност и антитероризам, како и Strategy Security Dialogue кои содржат еден широк спектар на теми. Од економска гледна точка кинеско-американската соработка е на врвно ниво, ако се земе во предвид фактот дека Кина е прв партнер на САД за увоз од 2007 година, а трет за извоз од 2005 година⁵. Во однос на Индија, руско-индиските односи продолжија да се одржуваат и после студената војна благодарение на заедничкиот интерес против талибанците во Авганистан, кои беа подржани од Пакистан, кој пак е индиски противник во однос на Кашмир. Токму ова сојузништво, своевременно ги натера САД да го поддржат Пакистан, со цел да ја раздвојат Индија од СССР. Како и да е, студената војна ги измени индиско-американските односи кои денес се засноваат на стратешки партнершип и договор со кој Индија влегува во нуклеарниот клуб. Во однос на најактуелните руско-индиски односи пак, треба да се спомене дека Индија е еден од приоритетите во руската политичка агенда за соработка која постепено се остварува преку поставување на основи за соработка за слободна размена помеѓу Индија и Економската евроазиска унија и за активирање на прокети од висока технологија. Покрај ова, склучена е соработка како во воениот сектор, така и во секторот за атомска енергија, со цел креирање нова архитектура за безбедноста и соработката во азискиот регион⁶.

Заклучок

Од горенаведеното се заклучува дека иако биполаризмот навидум стивнува со завршувањето на студената војна, ривалитетот помеѓу двете големи сили Русија и САД продолжува преку „освојување„ и воспоставување на соработка со двете нови супер сили Кина и Индија. Од горенаведеното се потврдува дека епицентарот на моќта се поместува од Атлантикот кон Пацификот и Индискиот Океан, правејќи ја Азија се повеќе геостратешки атрактивна.

Користена литература:

1. **Александар Дугин**, (2004) Основи геополитике 1, Геополитичка будучност Русије, Експрес, Зрењанин
2. **Carlo Jean**, (2012) Geopolitica del mondo contemporaneo, Editori Laterza, Roma-Bari
3. **Treccani Atlante geopolitico 2014** (2014), Istituto della Enciclopedia italiana, Roma
4. **Limes**, Rivista italiana di geopolitica, limesonline.com

4 БРИК е акроним кој се користи во меѓународната економија за Бразил, Русија, Индија и Кина, земји кои покажаа моќен прогрес на економско, воено и иновативно поле и во однос на привлекување на странски инвестиции од почетокот на новиот милениум.

5 Treccani Atlante geopolitico 2014, Istituto della Enciclopedia italiana, 2014, Roma стр. 449

6 *L'asse tra Russia e Cina si spezza in Asia Centrale*, Limes, rivista italiana di geopolitica, 29.09.2014